

Przystanek matura

Zadania i ćwiczenia ułatwiające przygotowanie się do egzaminu maturalnego z języka polskiego

Wypowiedź ustna - Jakie wartości mogą być ważne dla człowieka? Omów zagadnienie na podstawie fraszki "Na dom w Czarnolesie" Jana Kochanowskiego i wybranych tekstów literackich.

Jan Kochanowski

"Na dom w Czarnolesie"

Panie, to moja praca, a zdarzenie Twoje;
raczyż błogosławieństwo dać do końca swoje!
Inszy niechaj pałace marmórowe mają
i szczerym złotogłowem ściany obijają,
Ja, Panie, niechaj mieszkam w tym gniaździe ojczystym,
A Ty mię zdrowiem opatrz i sumnieniem czystym,
pożywieniem ućciwym, ludzką życzliwością,
obyczajmi znośnymi, nieprzykrą starością.

PYTANIE 1

Postaw tezę interpretacyjną.

ODPOWIEDŹ: Dla każdego człowieka ważne w życiu są inne wartości, do zrealizowania których dąży.

.....

PYTANIE 2

Określ osobę mówiącą w wierszu.

ODPOWIEDŹ: Podmiot liryczny wypowiada się w 1 osobie lp., o czym mogą świadczyć czasowniki i zaimki, przykładowo: moja, mieszkam.

.....

PYTANIE 3

Określ adresata wiersza.

ODPOWIEDŹ: Adresatem wypowiedzi jest Bóg.

.....

PYTANIE 4

Opisz sytuację liryczną.

ODPOWIEDŹ: Podmiot liryczny prosi Boga o błogosławieństwo, o zdrowie, możliwość mieszkania w rodzinnym domu, ludzką życzliwość, spokojną starość i aby mógł zachować czyste sumienie.

.....

PYTANIE 5

Jaka jest kompozycja utworu?

ODPOWIEDŹ: Wiersz jest fraszką. Ma budowę stychiczną. Cechuje się rytmicznością. Dominującymi środkami stylistycznymi są epitety.

.....

PYTANIE 6

Co jest tematem utworu?

ODPOWIEDŹ: Tematem utworu są rozważania na temat wartości w życiu człowieka.

.....

Pytanie 7

Wskaż nawiązania literackie.

ODPOWIEDŹ:

A. Dla tytułowego bohatera komedii "Skąpiec" Moliера ważną wartością były pieniądze. Można powiedzieć, że ten człowiek stał się ich niewolnikiem. Chociaż był bardzo zamożny, zachowywał się jak sknera. Nie pozwolił służbie ścierać kurzów z mebli, bo uważał, że w ten sposób sprzęty mogą się zniszczyć i trzeba będzie kupić nowe. Po przyjęciu domagał się zwrotu pieniędzy za niezjedzone potrawy. Bardziej kochał pieniądze niż własne dzieci.

B. Dla tytułowego bohatera utworu "Faust" J. W. Goethego do pewnego momentu ważne było zdobywanie wiedzy z różnych dziedzin. Temu poświęcił się całkowicie. Studiował filozofię, medycynę, prawo, teologię. Był wybitnym uczonym.

C. Dla Jacka Soplicy, bohatera "Pana Tadeusza" A. Mickiewicza, po jego wewnętrznej przemianie, najważniejszą wartością stała się walka za ojczyznę. Jako ksiądz Robak brał udział w wojnach napoleońskich: w bitwie pod Jeną, w szarży w wąwozie Somosierry. Potem jak emisariusz miał przygotować powstanie na Litwie przeciw Moskalom.

.....

PYTANIE 8

Jaki jest wniosek.

ODPOWIEDŹ: Dla człowieka mogą być ważne takie wartości jak: zdrowie, czyste sumienie, nauka, ojczyzna, pieniądze.